

ИЗЛИЗА ОТ 1900 ГОДИНА

ЦЪРКОВЕН ВЕСТНИК

ОФИЦИАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКАТА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА – БЪЛГАРСКА ПАТРИАРШИЯ

ГОДИНА СХХІ, БРОЙ 5

СОФИЯ, 1-15 МАРТ 2020 г.

ЦЕНА 0,70 лв.

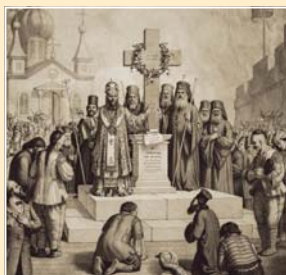
e-mail: sinizdat@gmail.com

www.facebook.com/Synodalpress/

Юбилей

**150-годишнина на
Българската екзархия***стр. 1-3*

Православие и съвременност

**Нашите помисли и
психическото ни здраве***стр. 5*

Светците на нашето време

**Спомени на светителя
за праведника –
към биографията на
св. Серафим Софийски
Чудотворец***стр. 4-5*

Пастирско слово

Познай себе си!*стр. 7*

Църковно изкуство

**Неделя Православна.
За иконопочитанието и
иконографията на празника***стр. 8*

Трисагий и благодарствен молебен по повод Националния празник на България

На 3 март Негово Светейшество патриарх Неофит отслужи в патриаршеския храм-паметник „Св. Александър Невски“ трисагий за всички загинали български, руски, румънски, полски, финландски войни и благодарствен молебен по повод 142 г. от Освобождението на България. В богослуженията взеха участие и Техни Преосвещения Мелишки епископ Герасим, главен секретар на Св. Синод, и Белградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит, архим. Василий, протосингел на Софийска митрополия, храмовото

духовенство и столични свещеници, както и представители на Руската и на Румънската православна църква у нас – архимандрит Васиан и ставр. ик. Нелуц Опря, които придружиха предстоятеля на БПЦ и на официалната церемония пред Паметника на Незнайния воин.

В словото си за празника Негово Светейшество патриарх Неофит каза: „В паметта на всеки народ има личности и събития, както и свързани с тях дати от празничния календар, които – независимо от постепеното си отдалечаване във времето – поддържат спомена за себе си вечно жив сред поколенията. Една от тези паметни дати за нас, българите, е днешният Трети март – денят на дълго желаната и изстрадана с много кръв и свидни жертви българска политическа свобода.

Подписването на Санстефанския мирен договор на този ден в далечната вече 1878 г. е не просто едно от многото важни исторически събития в хилядолетната и превратна българска история. Узаконеният чрез този договор нов български държавен суверенитет представлява естествен завършек на дълъг и динамичен процес,

На стр. 2

ЮБИЛЕЙ

150-годишнина на Българската екзархия

Тържествен молебен

На 28 февруари 1870 г. независимата Българска църква – екзархия бива учредена с подписания ген по-рано ферман от султан Абдул Азис.

В патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“ бе отслужен благодарствен молебен по повод изпълването на 150 години от това знаменателно събитие. Богослужението бе възглавено от Негово Светейшество Българския патриарх Неофит, който бе в съслужение с Техни Преосвещения Мел-

нишки епископ Герасим, гл. секретар на Св. Синод, и Белградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийс-

кия митрополит, архим. Василий, протосингел на Софийския митрополит, архим. Пахомий, ректор на Софийската духовна семинария, представителите на Руския и на Румънския патриарх, столично свещенство и дякони.

По време на молебена бе прочетено Патриаршеското и синодално послание по повод годишнината.

По решение на Св. Синод посланието бе огласено в храмовете в диоцеза на БПЦ при тържествен камбанен звън.

Патриаршеско и синодално послание

по повод 150-годишнината от учредяването на Българската екзархия

Възлюбени в Господа чеда на светата ни Църква,

Днешният 28 февруари 2020 година от Въплъщението на Бог Слово е ден светъл и паметен за българската история. В този наистина исторически ден отбелязваме значима и знакова годишнина от дългата и превратна история на православния ни народ. В този благословен от Господа Бога ден, преди сто и петдесет години православният български дух тържествува, защото след дългите столетия на духовна и политическа зависимост се отстранява една историческа неправда и нашата обща духовна майка, Православната ни църква, се възражда за нов живот.

Това историческо за

всички нас събитие е извършено с официален държавен акт – ферман на султан Абдул Азис от 27 февруари 1870 г., с който се увенчават вековните усилия на нашите славни предци за постигане на духовна свобода и независимост. Малко повече от столетие след унищожаването и на последната крепост на

свободния български дух – Охридската българска архиепископия, народът ни отново се сдобива със своя автономна Православна църква – Българската екзархия.

По Божии промисъл всичко това става точно хилядолетие след първото учредяване на Българската църква на 4 март 870 г. Хи-

лядолетие, през което православният ни народ преминава през всевъзможни прежеждия и изпитания, познал както вкуса на възхода и заслужената слава, така и покрусата от неуспехите, пораженията и упадъка. Време, през което довчерашните езичници, различни по вяра и по род, се превръщат – благодарение на обновлението си в купела на светото Кръщение – в единен и могъщ православен Божии народ, който бързо се въздигал през вековете до образец за подражание от останалите православни народи, сочен като пример за успеха на християнската мисия и като модел за духовен, държавен и културен възход чрез принадлежността си към Църквата Христова.

На стр. 2

Трисагий и благодарствен молебен

От стр. 1

в който православният български народ показва и доказва, че не е сломен от тежката си историческа съдба, но е готов и този път, с цената на всичко да отвоюва своята свобода и независимост.

Историята ясно е засвидетелствала всички етапи от този наистина паметен за нас път на нашите славни предци към днешната ни свобода. Засвидетелствала е факта, че за православните българи тази нова свобода не е дошла даром, но е била извоювана с много и целенасочени усилия, с много постоянство и вяност към завешан идеал на свободата. Идеал, намерил своя първи плод и първото си изпълнение в постигнатата от предците ни духовна и църковна наша независимост, от чието извоюване през настоящата година отбелязваме изпълването на сто и петдесет години.

Днес, когато страната ни се радва на всички възможности за независимо духовно, културно и държавно развитие, ние продължаваме да отдаваме нашата почит на всички, които са допринесли за днешната българска свобода. Особено дълбоко почитаме в този паметен ден онези, които за извоюването на тази свобода са пожертвали и най-скъпото – собствения си живот. За всички братски православни воители, дошли тук от близо и далеч, както и за българските опълченци, положили живота си, за да бъдем днес ние свободни, в този ден за пореден път ние отправяме нашата все сърдечна заупокойна молитва към Вселоподателя Бога, като неизменно Му благодарим и за Неговата велика милост и всички Негови щедрости и неизменна грижа за православния ни народ.

Светла и вечна да бъде паметта на всички славни герои на българската свобода и независимост! Честит и благословен празник! Бог да пази България!

След богослуженията тържествата продължиха и пред Паметника на Незнайния войн, където министърът на отбраната Красимир Каракачанов и вицепрезидентът Илияна Йотова участваха в тържествената церемония по издигането на националното знаме. На събитието присъстваха общественици, посланици, представители на традиционните вероизповедания у нас и множество граждани.

НОВИ КНИГИ

„Българската екзархия“ 150 години от учредяването ѝ

По решение на Св. Синод на БПЦ-БП, прот. № 12 от 13.12.2019 г., пълен състав, от Синодално издателство бе издадена брошура „Българската екзархия“ на доц. Христо Темелски, директор на Църковно-историческия архивен институт при Българската патриаршия.

Трудът излиза по повод 150-годишнината от учредяването на Българската екзархия и очертава историческите факти около получаването на султанския ферман, както и организирането на независимата Българска православна църква.

„Не трябва да забравяме, че именно този ферман сложи началото на повратната екзархийска епоха, продължила до 1953 г., когато беше възстановено патриаршеското достойнство на Българската православна църква. Тази епоха бе изпълнена с плеяда бележити личности и епохални постижения, които винаги ще подхранват националната ни гордост и ще стимулират църковно-патриотичната ни дейност“, казва доц. Христо Темелски.

По решение на Св. Синод бе издадена и юбилейна картичка с литографията „Паметник“ на Николай Павлович, гр. Свищов, юли 1872 г.

ЦВ

ЮБИЛЕЙ

150-годишнина на Българската екзархия

Патриаршеско и синодално послание

От стр. 1

За да изпита и утвърди още повече във вярата този православен български народ, благодат Божи промисъл му отреди и едно от най-тежките изпитания – попадането под двойна зависимост, духовна и политическа, продължила векове наред, заплашвайки го с изгубване и на най-ценното, което той притежавал – неговата нова духовна идентичност като народ на Христос – народ, живеещ и спасяващ се в Църквата на Христа Спасителя. Православният ни народ обаче удържал и на това изпитание – и не просто удържал, но окончателно и безвъзвратно го утвърдило във вярата, „...веднъж завинаги предадена на светите“ (Иуда 1:3).

Най-яркото доказателство за всичко това празнуваме днес, в двадесет и осмия ден на февруари,

когато преди столетие и половина, в далечната 1870 г., вековната титанична борба на нашите предци – поборници за духовната ни независимост, бе увенчана с богоблагословен успех и отнетата някога църковна самостоятелност беше възстановена в лицето на Българската екзархия.

Достиженията до нас исторически свидетелства от онази славна и героична епоха недвусмислено ни показват огромния възторг и ентузиазъм, с който това велико събитие е посрещнато от православния ни народ. Радостта на православните българи не може да бъде описана, тъй като тя е безгранична. Събуденият православен български дух благодарение на родолюбивото и христолобиво дело на св. Паисий Хилендарски, св. Софроний Врачански и всички останали колоси на ду-

ховното ни и народно възраждане най-сетне вижда плодовете на своята твърдост във вярата и на своето постоянство, на предаността си към заветите на предците и непримиримостта с историческата си съдба. Възстановена е Православната ни църква, а с това е отворен и пътят към скоростното ни политическо освобождение и пълното възстановяване на изгубеното някога достойнство на един изстрадал, но духовно здрав и непобедим народ.

Годишите след учредяването на Българската екзархия донесоха и продължават да носят на православния български народ нова слава и нови поводи за заслужена гордост, но с тях дойдоха нови и различни в сравнение с предишните изпитания. Изпитания за завещаната ни от предците православна вяра и за принадлежността

ни към Църквата на нашия Господ и Спасител Исус Христос. Ала калената в борбите за духовна и църковна независимост българска воля, достигнала своя безспорен апогей при възстановяването на самостоятелната ни Православна църква на 27 февруари 1870 г., и до днес остава сигурен залог и гарант за съхраняването на духовната ни и народна идентичност, в приемственост и вяност към делото и заветите на нашите предци, родили и отгледали ни в Господа и в единствено спасителната православна вяра.

Вечна и блажена да бъде паметта на всички поборници на свободния православен български дух!

Честита и благословена 150-годишнина от учредяването на Българската екзархия!

28.02.2020 г.

Слеghат погнису

Богослужения за празника в Пловдив

С благословието на Негово Високопреосвещенство Пловдивски митрополит Николай, Знеполският епископ Арсений отслужи на 28 февруари в катедралния храм „Успение Богородично“ молебен по случай 150-ата годишнина от учредяването на Българската екзархия.

С викарния епископ съслужиха: архимандрит Висарий – архиерейски наместник на Смолянска духовна околия, йеромонах Максим, ставр. ик. Тодор Хаджиев – протосингел при Пловдивска митрополия, ставр. ик. Добромир Костов – ректор на

ПДСиА, свещеноик. Деян Стоенчев – духовен надзорник, свещеници от града и митрополитският протодякон Илиян Александров. Песнопенията изпъл-

ни митрополитският хор „Св. ап. Ерм“, с диригент протопсалт Георги Радев.

Сред присъстващите бяха кметът на града Здравко Димитров, об-

ластният управител Дани Каназирева, председателят на Общ. съвет Александър Държиков, почетният консул на Украйна Димитър Георгиев и бившите кметове на Пловдив Тодор Петков и Иван Чомаков.

В края на молебена епископ Арсений огласи Патриаршеското и синодално послание по повод бележитата годишна от учредяването на Българската екзархия, и преподда на богомоления народ архипастирския благослов на Пловдивския митрополит Николай.

Пловдивска митрополия

Празнични богослужения във Варна

На 28 февруари празничен камбанен звън възвести отбелязването на 150-годишнината от учредяването на Българската екзархия. С нейното учредяване българската нация извоюва своя първи успех по пътя на националното признаване.

Високопреосвещеният Варненски и Великопреславски митрополит Йоан отслужи празничен благодарствен молебен в катедралния храм „Успение Богородично“ в съслужение с председателя на храма ставрофорен иконом Димитър Стоев – духовен надзорник на епархията, ставрофорен иконом Дончо Александров – епархийски съветник, ставро-

форен иконом Петко Минчев – духовен надзорник, свещеници от варненските храмове, митрополитският дякон Любомир Георгиев и дякон Венцислав Георгиев.

На основание решението на Светия Синод в пъ-

лен състав от заседанието му на 20 януари 2020 г. и с благословието на Негово Високопреосвещенство митрополит Йоан в храмовете на Варненска и Великопреславска епархия бе отслужен благодарствен молебен и бе

прочетено Патриаршеското и синодално послание по повод бележитата годишнина.

След прочитането на посланието митрополит Йоан обърна внимание на настъпващия великопостен период и на предстоящите съборни богослужения, които ще бъдат отслужени в първата седмица на светата Четирисетница. Архиереят припомни, че първите пет дни от поста са без олио, но това е за хората, които могат така да постят. „За хората, които не могат, те напълно да спазват предписанията на лекари, на духовници и да са с чиста съвест“, допълни още той.

Георги ВЕЛИКОВ

ХРОНИКА

От България

Знакови годишнини отбелязаха в Стара Загора

В катедралния храм „Св. Николай“ Негово Високопреосвещенство Старозагорски митрополит Киприан отслужи тържествен благодарствен молебен по случай 150-годишнината от издаването на султанския ферман за учредяване на Българската екзархия.

Службата, в която участваха свещенослужители от епархията, хорът към църквата, с диригент Мария Колева, и ученици от VI ОУ „Св. Никола“, бе придружена с празничен камбанен звън. В края владиката прочете Патриаршеското и синодално послание по повод бележитата годишнина.

Малко след това пред паметника на митрополит Методий Кусев бяха отслужени водосвет и молебен, по повод 125 години от залесяването на парк „Аязмото“. „125 години от едно богоблагословено дело, което нашият предшественик – блаженопочиналият митрополит Методий, остави в заветната история на Стара Загора, града-мъченик, който може да се гордее с това наследство. Днес, когато отбелязваме и 150 години от учредяването на независимата Българска църква, която бе извоювана с много кръв, дипломатически и политически ходове, може да се радваме на самостоятелност и да носим древното име на Българската патриаршия. Всички знаем с колко труд, болка, съзби, негодувания и упреци е започнало делото на дядо Методий. Сега всички ние, неговите наследници, се радваме, защото той ни остави живоносния полъх, остави ни завета да съхраняваме

и пазим, да обичаме, копнеем и млеем и всякога да знаем, че пазейки Аязмото, ние ще бъдем съхранени като православни християни и пазители на нашите предци. Важно е да отбележим, че честваме и 125 години от първата копка на храм „Св. Теодор Тирон“, който тогава е бил част от манастирския комплекс. С всичко това ние можем да носим полъха на нашето българско родолюбиво самосъзнание“, каза в приветственото си слово митрополит Киприан.

В ритуала участваха още председателят на Общинския съвет Мария Динева, заместник-кметовете Иванка Сотирова и Милена Желева, общински съветници и граждани. Всички те получиха екземпляр от книгата „170 години от рождението на митрополит Методий Кусев“, където е описан неговият живот.

В района на бадминтон игрищата, по инициатива на Община Стара Загора, Старозагорска митрополия и Съюза на ландшафтните архитекти, бяха засадени екзотични иглолистни фиданки от видовете „хималайски кедръ“, „бор пондероза“, „либоцедрус“, „сековоя“ и др.

Благовест ИЛИЕВ

Заупокойна молитва за екзарх Антим Първи

На 28 февруари в гр. София бе почетена паметта на първия български екзарх Антим. През 1872 г. той е избран за председател на възстановената две години по-рано Българска православна църква – екзархия, като изпълнява тази длъжност до 1877 година.

С благословението на патриарх Неофит бе отслужена заупокойна молитва пред паметника на екзарх Антим, намиращ се до храм „Св. Николай Софийски“ в столичния парк „Св. Никола“.

Молитвата бе възглавена от Негово Преосвещенство Белградчишки епископ Поликарп, викарий на Софийския митрополит. Съслужиха протоiereй Иван Йонов и свещеник Васил Василев от хра-

мовото духовенство, свещеник Костадин Трнев и дякон Павел Димитров.

След заупокойното моление епископ Поликарп поднесе цветя пред бюст-паметника на Антим Първи от името на Негово Светейшество и Софийска св. Митрополия.

Пламен МИХАЙЛОВ

Кампания за набирание на средства за ремонт и реставрация на Патриаршеската катедрала „Св. Александър Невски“

„За величието на храма“ е благотворителна кампания на Българската православна църква и Българската национална телевизия за набирание на средства, необходими за ремонт и реставрация на катедралата – сърцето и душата на София; символа на България, който привлича туристи от цял свят.

Преди 108 години катедралата е станала факт благодарение даренията на целия български народ. Дойде времето да бъде възста-

новена по същия начин – с приноса на всички нас.

За да върнем величието на храма, изпратете SMS на 17 777 с текст NEVSKI, дарете в платформата helpkarma.com или на банковата сметка на Светия Синод.

ПКСХП „Александър Невски“
IBAN: BG71 STSA93000014915278
BIC: STSA Банка ДСК ЕАД ФЦ Батенберг,
Бул. „Александър Батенберг 1“ 6 София.

Заупокойни богослужения в памет на патриарх Кирил и екзарх Стефан

По решение на Св. Синод Негово Високопреосвещенство Русенски митрополит Наум възглави заупокойната литургия в Бачковската св. обител в памет на блаженопочившите първоиерарси на Българската православна църква – патриарх Кирил и екзарх Стефан.

В съслужение с митрополит Наум участваха Негово Преосвещенство Велички епископ Сионий, игумен на Бачковската и Троянската св. обител, архим. Василий, протосингел на Софийска св. митрополия, архим. Григорий от манастирското братство и дякони. Негово Светейшество Българският патриарх Неофит взе молитвено участие.

В края на литургията митрополит Наум произнесе слово, в което каза: „Без памет за предците, без приемственост спрямо завещаното ни от тях, всички наши усилия ще остават напразни и не ще можем да надградим нищо, защото няма да я има основата, върху която да съзиждаме. Основата пък, оставена ни от тях, е твърдата скала на словото Божие – домът, който е съграден върху камък, и който никой и нищо не ще може да поклати (Мат. 7:24-27). (...) Да благоволи Всеблагият Бог, щото Православната ни църква да се води винаги от високия им пример за духовност и за църковност!“

Нека пазим свято своето църковно единство, като не допускате дух на разединение и на противопоставяне да витае между нас, но в единство и в единомислие уверено да водим кораба на Българска-

та православна църква към спокойни води и тихи пристанища по примера, показан ни от блаженейшия Стефан, светейшия Кирил и всички богомъдри предстоятели и архиереи на светлата ни Църква през вековете.

В решенията и в действителността си да се вдъхновяваме от тях – от тяхната вяра и от тяхната всеотдайност в архипастирското служение. Тогава и само тогава ще бъдем верни на паметта им и достойни техни приемници и продължители на родолюбивото им църковностроително дело“.

Негово Светейшество патриарх Неофит възглави панихидата в памет на двамата блаженопочивши архипастири на родната ни поместна Църква. Светейшият патриарх съслужи с високопреосвещения Русенски митрополит Наум, преосвещените епископи Мелнишки Герасим, гл. секретар на Св. Синод, Велички Сионий, игумен на Бачковската и Троянската св. обител, и Белградчишки Поликарп, викарий на Софийския митрополит; архим. Василий, протосингел на Софийска св. митрополия и архим. Григорий, ставр. ик. Нелуц Опря, представител на Ру-

мънския патриарх у нас. Църковни певци, под диригентството на д-р Любомир Игнатов, изпълниха песнопенията на заупокойните богослужения.

***

С благословението на високопреосвещения Пловдивски митрополит Николай панихидата за приснопамятния български патриарх бе отслужена от Негово Преосвещенство Знеполски епископ Арсений пред бюст-паметника на патриарх Кирил в Цар-Симеоновата градина в Пловдив.

С архиерея съслужиха йеромонах Максим, свещеноиконом Деян Стоячев – духовен надзорник, свещеници от града и митрополитският протодякон Илиян Александров.

На заупокойната молитва присъстваха десетки граждани, сред които бяха и представители на ОБЕ „Шалом“, еврейската общност у нас. Приснопамятният патриарх Кирил като Пловдивски митрополит има огромен и основен принос за спасяването на арестуваните и подлежащи на депортиране пловдивски евреи.

Вечна и блажена да пребъде паметта на присноблажения Български патриарх Кирил!

Нова пощенска марка по повод 150-годишнината на Българската екзархия

По повод голямата годишнина бе валидирана пощенска марка, на която са избразени епископски жезъл и митра, както и печатът на Българската патриаршия.

Събитието се състои в централата на Български пощи, а на него присъстваха Негово Преосвещенство Мелнишки епископ Герасим, гл. секретар на Св. Синод, заместник-министърът с ресори „Информационни технологии“ и „Съобщения“ Андриана Атанасова и художникът на марката Иван Калашев.

„Много сме щастливи, че можем да допринесем за популяризиране на изключителната роля на тази институция, която за първи път е призната от Османската империя като такава, както и с това да отбележим нашата почит към ценностите, които Екзархията проповядва“, каза зам.-министър Андриана Атанасова.

Епископ Герасим предаде архипастирския благослов от името на Българския патриарх Неофит и допълни, че ролята на Българската екзархия в историята на родната ни Православна църква е от изключително значение както за духовния живот, така и за обществения.

Марката може да бъде намерена в клоновете на Български пощи.

А. КАРАДАКОВ

ИЗ ЖИВОТА НА ЦЪРКВАТА

Социалната и просветната дейност на Църквата в цифри

За социалната и просветната дейност на Църквата в цифри.
Българските митрополии в помощ на бедстващи и болни

След като в бр. 23/2019 г. и бр. 1/2020 г. на „Църковен вестник“ ви разказахме за социалните кухни и благотворителните инициативи, в които БПЦ е взела участие или сама е иницирала (в това число влизат енорийските и прицърковни мероприятия, организирани с благословението на свещениците), е ред да представим и данни за помощта, която родната ни Църква е оказвала по време на бедствия, аварии и човешки трагедии.

През годините у нас са се случвали немалко бедствия, отнели живота на много хора. През 2014 г., когато кв. „Аспарухово“ във Варна бе наводнен, Варненският и Великопреславски митрополит Йоан обяви, че епархията има готовност да приюти бедстващи семейства в сгради на светата митрополия.

Доброволчески и благотворителни инициативи в помощ на пострадалите от водното бедствие в кв. „Аспарухово“ се организираха в голяма част от варненските храмове. По инициатива на митрополит Йоан стартира дарителска кампания за набирането на средства в помощ на пострадалите. Средствата бяха предоставени на нуждаещите се с благословението на митрополита и под неговия надзор.

Бяха дарени 17 500 лв. за лечение на 9-годишно момче. Парите бяха събрани вместо подаръци за

рождения ден на митрополита. Със събраната сума 80 деца получиха възможност да бъдат изследвани за диабетни антители.

През 2012 г., когато бе наводнено с Бисер и много хора загинаха или пострадаха, в страната се организираха редица благотворителни инициативи за подпомагане на бедстващите. Например, с благословението на приснопамятния Видински митрополит Дометиян епархията организира не само панихиди, но и материално подпомогна бедстващите хора. Три от православните храмове в Габрово се включиха в хуманитарната акция и събраха вещи от първа необходимост за пострадалите.

В началото на август 2014 г. река Скът излезе от коритото си след поройните дъждове и остави под вода за две седмици 1200 къщи и обществени сгради в гр. Мизия и село Крушовица. Стихията събори десетки домове, а още над 100 бяха обявени за опасни и разрушени по-късно. Веднага след полова Българският патриарх

Неофит отслужи в Троянския манастир молебен за пострадалите. С благословението на патриарх Неофит и с подкрепата на игумена на обителта, еп. Сионий, всички средства, събрани за празника пред прочутата чудотворна Троянска икона „Пресвета Богородица – Треручица“ от доброволните дарения на поклонниците, бяха предоставени за бедстващото население на гр. Мизия.

БПЦ и БЧК организираха съвместна инициатива в подкрепа на пострадалите от наводненията. По време на тържествената Литургия доброволци на БЧК с отличителни знаци присъстваха с дарителски касички във и около столичните храмове „Св. Александър Невски“, „Св. София“, „Св. Неделя“, „Св. Седмочисленици“ и „Св. Георги Победоносци“, както и в храмове в градовете: Враца, Габрово, Кюстендил, Плевен, Пазарджик, Ст. Загора, Търговище, Хасково, Русе, Смолян, Сливен, Банско, Гоце Делчев и др. Освен това Софийската света

митрополия изпрати два микробуса с минерална вода и дезинфектанти в помощ на хората в гр. Мизия.

През 2016 г. влакова композиция избухна, уби и рани десетки хора в с. Хитрино. Варненска и Великопреславска митрополия дари 15 000 лв. за възстановяване на хората и съвземането им след трагичния инцидент. Веднага след като стана ясно, че се е случила експлозия, митрополит Йоан изпрати протосингела ст. ик. Димитър Стоев, който посети кризисния център в град Шумен и се срещна с областния управител г-жа Донка Иванова. Тогава от митрополията отпратиха призив към духовенството и всички християни да проявят милосърдие и да се включат активно във всички доброволчески инициативи в помощ на пострадалите.

През годините Софийска св. митрополия активно работи с редица старчески домове, както и домове за възрастни хора. Чести са посещенията на викарните епископи, нап-

имер в Социалния център за стари хора „Света Троица“, намиращ се в с. Извор. С хората се извършват беседи, отслужват се молитви, подпомагат се и финансово.

На 20 октомври 2014 г. в дома на 5-годишния Иван от с. Средогрив, който загуби двамата си родители при трагичния инцидент в Горни Лом, детето бе посетено от представител на Негово Светейшество Българския патриарх Неофит. Идеята на посещението бе да се подпомогне малкият Иван финансово, като той получи и лакомства лично от патриарха.

На 8 април 2015 г. Българският патриарх Неофит изпрати дарение за децата в Социалния дом в Доганово. В Дома живеят четиридесет деца (между три- и двадесетгодишни), които посещават както училище, така и техникум извън селището. Той е на държавна издръжка и се радва на внимание от различни благотворителни формации, които всячески се стремят да зарадват и подпомогнат деца-

та, които са го приели като свой дом.

Видинска митрополия отдава сграда на общината за Център за социална рехабилитация и интеграция. Това се случва през 2015 г. Домът, построен още от Видинския митрополит Неофит, бе отдаден безвъзмездно от Видинска света митрополия за нуждите на хора със социални проблеми, имащи нужда от подкрепа и място за рехабилитация.

През същата година митрополията дарява 25 тона хранителни продукти, бебешки храни, перилни препарати, хигиенни принадлежности, почистващи материали, дрехи, обувки, инвалидни колички, медицински консумативи и др.

Даренията, които Видинска света митрополия раздава, са от Германия, изпратени от сънародниците ни там. Продуктите са раздадени на 35 социални заведения в общините: Видин, Димово, Белоградчик, Кула, Ново село.

Точна сметка на дарените парични средства трудно може да се направи, но е видно, че нашата Църква прави всичко по силите си, за да подпомогне бедстващите хора не само молитвено, но и финансово. Освен десетките хиляди левове, които са събрани и заделени за пострадалите от природни бедствия, родната ни Църква често съдейства и на институциите в извънредни ситуации.

Ангел КАРАДАКОВ

С благословението на Негово Високопреосвещенство Ловчански митрополит Гавриил на 10 март стартира тринадесетото издание на Дните на Православното кино в Ловеч, организирано от Ловчанска света митрополия. Инициативата ще се състои от Втората до петата седмица на Великия пост. Видеопрожекциите ще бъдат излъчвани всеки вторник от 18 ч. В празнената параклис „Въведение Богородично“ на новата катедрала в центъра на града.

Дните на Православното кино тази година ще бъдат открити с излъчване на филма „Донецката Вратарница“ на режисьорката Наталия Батраева, носител на няколко награди: голямата награда на международния фестивал за кино с духовно-нравствено съдържание „Свети Владимир“, най-добър дебютен документален филм на международния благотворителен фестивал „Лъчезарен ангел“, най-добра режисьорска работа на кинофестивала „Рагонеж“ и др. Филмът рисува живота на женски манастир, оказал се в

Дни на Православното кино 2020 В Ловеч

ецицентъра на гражданската Война в Украйна. Героините на филма разказват за своя живот под постоянните обстрели и за това, в което виждат смисъл на живота – в служението на Бога и хората.

Тазгодишното издание на Дните на Православното кино включва и две еръчки продукции на режисьора Павлос Триподакис. На 17 март ще бъде излъчен филмът „Кръстопът“, разказващ за трагедията, причинена от горските пожари в Неос Вуцас, Мати и Рафина в покрайнините на Атина – трагедия, която намира своя край пред Вратите на храма. Този храм е „Възнесение Христово“ на кръстопътя за Рафина. Една година след бег-

ствието мнозина от пострадалите още възлагат своята вяра и надежда на Църквата, в лицето на енорията. Чрез тази трагедия започва нов живот за тях, изпълнен с надежда.

Седмица по-късно, на 24 март, аугусторията ще има възможност да гледа и „Кананга“, друга продукция на младия еръчки режисьор и сценарист. Лентата е възвущащ разказ за Православната мисия на Александрийската патриаршия в Конго и бе посрещната с възторг от публиката в София миналата година в рамките на конференцията „Свето-Йоанови четения“.

На 31 март зрителите ще видят още един

победител от международен православен кинофестивал – филма „Геронда“, завоювал голямата награда на XII издание на Сретенския кинофестивал „Встреча“ през 2017 г. Документалната лента си поставя за цел да запознае зрителите с монашеството и дълбокия духовен живот чрез опита на монашеското семейство на стареца Дионисий (Каламбако), основател на някогашно православни манастира в Гърция, Русия, Германия, Норвегия, САЩ.

Последната Видеопрожекция в рамките на Дните на Православното кино 2020 в Ловеч е посветена на великия съвременен грузински светец, преподобни Гавриил Ургебадзе. „Чакам Ви в Самтавро“ е своеобразна втора серия на „Диагемата на стареца“, който спечели любовта на хиляди православни зрители. Той ще гобави нови гетайли и свидетелства на очевидци, чертаещи Величеството на един от най-обичаните светци и чудотворци на нашето време.

Входът е свободен.

ПАСТИРСКО СЛОВО

Познай себе си!

В Патерика има разказ за млад послушник, който отишъл при игумена на манастира и му казал: „Ава, измъчват ме помисли на осъждане действията на събратята. Виждам стъргененията им и вътрешно в себе си ги осъждам“. А авата въздъхнал и отговорил: „Така е синко, защото не си опознал себе си. Когато добре опознаеш себе си, греховете и прегрешенията на другите изобщо няма да те вълнуват!“

Този пример от Свещеното Предание е особено показателен за деликатната духовна ситуация, в която се намира всеки, който искрено е тръгнал по пътя за спасението на своята душа.

Светите отци и всички опитни бойци в нестихващата стихия на „невидимата бран“ знаят, че истинският духовен живот не е от момента, в който вярващият започва да посещава богослуженията или да чете православна литература, а от онзи съкровен миг, в който насочи свободната си воля да работи върху себе си. Едва тогава, когато обяви война на „ветхия си човек“ и се опълчи с жива вяра и дръзновение против всички свои навици, преди да бъде обгорен от огъня на вярата.

Напредването в богопознанието, заучаването на красиви цитати или създаването на по-топли отношения с църковници не са разковничето за вътрешната промяна. Истинската и душеспасителна „метаноя“ започва от онзи миг, в който подвизаващият се се взре дълбоко в своя трудно обозрим свят, види своята непълнота в пълнотата на Бога и изтене: „Колко съм лош!“ Не другият до него или далечният там някъде в света, като реалност и представа, а самият той – самовлюбеният и самодостатъчният – е лош. Тогава и само тогава, когато види своята недъгава природа и разочарован от себе си, потърси спасяващата Божия благодат, за да се поправи и изцери... Всичко друго е мимикрия, компромис, слизание надолу по стълбата на личното духовно разви-

тие. Такова поведение само по себе си се превръща в съблазън, повод за осъждане и открита проява на арогантност, плод на незрелостта на душата.

Нещо повече – задава се още по-голяма опасност, дълбоко в скритата стаичка на душата да се измести центърът на духовния живот и да се пропилят духовните дарове, вдъхнати „свише“. Нашите заключения, че светът е лош и всичко около нас е потънало в грях и разруха не са извинение за проявената лична немощ или нехайство по тесния път към Царството Божие.

Ние имаме тъжната констатация на нашия Спасител, че „цял свят лежи в злото!“ (1Йоан. 5:19), като диагноза за всеобщата болест на човечеството от „создание мира“.

Честите ни оплаквания, че роднините и колегите не ни разбират или ни обиждат, заради външните прояви на благочестие не са основание за проявеното малодушие пред тях. Напротив, те са предизвикателство, допуснато от Бога, за да ни кали и възпита в стихията на духовната война с невидимите ни противници – демоните. Защото Бог ни поставя във всяка една ситуация и няма такава, от която да не може да ни избави! Той не само има план за всеки, но и Промисъл, дълбок и неизследим, който ние не можем да обзрем в своята лична окаяност. И всичко е за наше смирение и спасение! Но ние няма как да се смирим, ако не само не видим, но и не осъзнаем своята лична немощ. Ангелите Божии ще бъдат върху нас и ще ни пазят във всичките ни пътища само ако признаем не пред другите, а пред себе си своето безсилие и не промълвим: „Господи, помогни ми, защото нищо не мога да сторя без Тебе!“

Единствено дълбинното познаване на своята лична немощ и осъзнаване на собственото ни недостойнство може да ни върне при себе си. Така и само така можем да се върнем в себе си, по примера на блудния син от притчата в Новия Завет. Да се постараш да очистиш себе си, това е задача, която изисква огромно вътрешно напрежение и безкомпромисност в духа. Тя предполага проявяване на всички християнски добродетели в тяхната пълнота и палитра, за постигане дори и на минимален успех. Защото ние, наследниците на „изгонените от рая“, сме призвани и призовани да се върнем в онова блажено състояние, в което са пребивавали нашите свети праотци и родители преди пропадането им в стихията на този враждебен и преходен свят. Това е цел и задача едновременно, с която не трябва да проявяваме никакъв компромис!

Единствено ако познаеш себе си и се очистиш чрез осветяващата сила на Божията благодат, можеш да опознаеш света и всичко в него. Но не с нечистотата на философското познание и нечистото знание на езотериката, а само и единствено с прозренията на Духа Светаго!

Светите отци препоръчват на всички православни християни да си правят равновесие за всичко преживяно дори и в рамките на един Божи ден, малко преди молитвите за сън. Наставляват всеки от нас да обърне взора си назад от сутринта до късния здрач, като пресомисли цялостното си личностно поведение и прецени дали е бил изцяло верен на Спасителя в Неговите свети завети.

† IN MEMORIAM

Престави се в Господа дългогодишният йеродякон на Бачковския манастир отец Михаил

Игуменът на Бачковския манастир Велички епископ Сионий и братств-

вото на обителта с дълбока скръб съобщават, че вечерта на 29. 02. 2020 г. след кратко боледуване се упокои в Господа манастирският брат отец Михаил.

Отец Михаил, в мире Борис Кръстев, постъпва в манастира като послушник през 1978 г. след период на духовни търсения.

Дълги години отец Михаил служи като йеродякон в светата обител. През

Нещо повече – мнозина от тях изтъкват, че е достатъчно един вярващ да се наблюдава внимателно и самокритично в светлината на учението на Спасителя, за да осъзнае своето лично падение. Така най-лесно ще види степената на своето отстъпление и ще може да вземе мерки за изцеренето на своята болна от греха душа. Едва тогава би могъл да види своето истинско лице с всичките му недъзи и белези от греха. И ако стори това задълбочено и с духовно мъжество, човек не би намерил ни най-малко основание да се възгордее или изпадне в плен на прелестта.

Духовниците добре знаят, че всички осъждания или обсъждания в енориите се дължат на лошата духовна хигиена и измествения окомер на вярващите. Те са условия за всякакви съблазни, които отклоняват от оста на правилния духовен живот и нарушават неговия духовен ритъм. Затова и всеки православен, който иска да се изкачва нагоре по стълбицата на духа и да бере зрели плодове от градината на Светата Църква, трябва да се научи да се самонаблюдава. Не само да проявява жива вяра и ревност за придобиване на духовни дарби, но и да бъде разсъдителен и внимателен навсякъде и във всичко.

Защото в духовния живот няма малки или големи грехове, или незначителни и достойни за подценяване пристрастия. Духовният живот е война и в него всичко е в нестихваща динамика и нищо не може да остане в застой и покой. Осъзнал е опитно, че и най-малкият детайл може да се окаже решаващ за пропадането или възхождането на душата към Бога. Св. Григорий Палама, един от най-благодатните умове на светото православие, е обичал да повтаря тази кратка, но проникновена молитва: „Господи, просвети моята тъма!“ И тя е относима и приложима за всеки, който искрено и с постоянство търси просветление за живота си в краткия промеждутък на своя земен път.

Цял живот вярващият се бори като войник на два фронта – вътрешен и външен, с бесове и хора, навици и предизвикателства, за да обожи своята личност. И тази борба е свята и непримирима, безкомпромисна и раздирана от противоречия. Но и битка за мира, така благодатен и плодотворен, който ражда богати плодове и е постижение, което вярващият достига с много вяра, дисциплина и постоянство. Затова е толкова значима великопостната молитва на св. Ефрем Сирийн: „Господи, дай ми да виждам своите прегрешения и да не осъждам брата си!“ Защото е ключ за духовно израстване и поминение със себе си, с небето и земята, и стълба към Царството Божие!

Свещ. Ясен ШИНЕВ

1150 години от рождението на Българската православна църква

Макет на първата катедрала на Българската православна църква, IX век

На 4 март се изпълват 1150 години от основаването на Българската православна църква.

През 870 г. в Константинопол пристига българска делегация, ръководена от видния сановник Петър, която заедно с немската делегация е поканена на последното, заключително заседание на провеждащия се църковен събор (28 февруари 870 г.).

Три дена след закриването на събора император Василий I свиква в двореца на 4 март 870 г. извънредно заседание, на което взимат участие представителите на папа Адриан II и на източните патриаршии, както и българската делегация. Съвсем изненадващо за папските легати започва дискусия за юрисдикцията на българската църква, от която става ясно, че земите на българската държава по-рано се числят към диоцеза на Константинополската патриаршия. Веднага последва решение, въпреки възраженията на папските легати, България да получи своя архиепископия под опеката на Константинопол. Така са поставени основите на поместна Българска църква, тясно свързана с православния Изток. Хронологически тя се явява осма по ред в общността на източно-християнските църкви през IX в.

успяваше да призове Богородичната благословия над молителите.

Светла се остане паметта за отец Михаил у братята и служителите на Бачковския манастир.

Бог да го прости и упокои в селенията на праведните!

Опелото се извърши в съборния храм на манастира на 2 март.

Бачковска света обител

ЦЪРКОВНО ИЗКУСТВО

Неделя Православна За иконопочитанието и иконографията на празника

С течение на вековете християнското изкуство изгражда свой специфичен език, в който влиза църковната история, догматиката, литургиката, химнологията. Така подобно на свещения текст, и образът може да бъде възприеман на няколко нива. Блажени Августин (IV-V в.) определя стъпките в разчитането на свещения образ като буквално, алегорично, морално и анагогично:

Буквалното, при което става запознаването ни със сюжетта (кой или какво е изображено, сюжетът напълно съответства на текста на Библията или на живота на светеца, молитва и др.);

Алегоричното, което се отнася до значението на изображението, символа, знака, при което важното е как е представен образът – цветовете, светлината, жестове, пространство, време, детайли и т.н.;

Моралното възприятие на изображението, свързано с това какво то казва лично на зрителя и какво е нивото на обратна връзка;

И анагогичното възприятие (от гръцки – издигане, из-

качване) или нивото на чистото съзерцание, преходът от видимото към невидимото, към директната комуникация с прототипа, която връзка е и дълбокият смисъл на съществуването на иконата.

По-късно Григорий Двоеслов нарича свещения образ „Библия за невежите“, защото онова, което не може да бъде разбрано от свещения текст, бива онагледено чрез образа.

С появата на иконоборството във Византия се появява и един от най-големите защитници на свещения образ – св. Йоан Дамаскин. В „Слово за поклонението на светите икони“ той пише: „Понеже някои ни упрекуват, че се покланяме и почитаме изображението на Спасителя и на нашата Владичица, както и на другите свети и Христови угодници, нека чуят, че Бог в началото сътвори човека по Свой образ (Бит. 1:27). И така, защо се покланяме един на друг, ако не поради това, че сме сътворени по Божий образ? Защото, както казва богоречивият и силен в тълкуването на божествените въпроси Василий, „честта, въздавана на изображението, преминава върху първообраза“. А първообраз е това, чийто образ се отпечатва, от което се получава копие“ (Дамаскин, Йоан. Точно изложение на Православната вяра, кн. IV, гл. 16, с. 145).

За предназначението на свещения образ и за това, че чрез него се проповядва, св. Йоан Дамаскин свидетелства с думите си: „Но тъй като не всички са грамотни и не всички имат свободно време за четене, отците са решили, всичко това, подобно на някои славни подвизи, да бъде рисувано на икони за кратко напомняне. Извън всяко съмнение, дори в момента да не мислим за страданията на Господа, щом видим изображението на Христовото разпятие, ще си спомним за спасителното страдание, и като коленичим, се покланяме не на материала, а на Изображения, както се покланяме на материята, от който е изработено Евангелието, и не на матери-

ала, от който е изработен кръстът, а на това, което е изображено чрез тях“.

Църквата е установила ден, за да отбележи триумфа на Православието и православно разбиране за иконопочитанието. Неделята на Православието е установена в Константинопол през IX в., в памет на окончателната победа над иконоборците. Учението за почитане на икони, основано на Свещеното Писание и спасено от първите християни до VIII век.

След Седмия вселенски събор (787 г.) иконоборческата ерес утихва едва в средата на IX век.

Значително по-късно, през XIV-XV в., се оформя иконографията на празника. Най-ранната, достигнала до нас икона е византийска, от XIV век, съхранява се в Лондон, в Британския музей. Иконата е в два регистъра. В центъра е изобразена иконата на Пресвета Богородица „Одигитрия“ (Пътеводителка), поддържана от ангели. Вдясно от Престола са св. Методий и монахът Теодор Студит, автор на множество трудове в защита на иконопочитанието. Дори след като е бил затворен от императора на иконоборците Лъв Арменец, той продължил да защитава почитането на иконите.

В долния регистър, в центъра са св. Теофан Сигрийски (участник в събора по време на иконоборството, той прекарва няколко години в затвора и умира в изгнание) и Стефан Нови, той държи иконата на Иисус Христос. Вдясно от тях са Теофилакт Изповедник, епископ на Никомидия, и светият патриарх Тарасий, които се опитват да убедят императора да не подновява иконоборческата ерес. Следват двамата братя Теодор и Теофан Навчертани, наречен така, защото бил белязан по лицето от иконоборците.

Вляво от Престола е мъченицата Теодосий с иконата на Иисус Христос Емануил в ръцете.

Николина АЛЕКСАНДРОВА

Тържество на Православието

Ведно от словата си по повод празника Тържество на Православието архимандрит Йоан Крестянин между другото казва: „Знайте скъпи мои, в Църквата винаги ще се празнува Тържеството на Православието, защото това е тържество не за видимата слава на Православието, а за единственото, което дава живот на света и което сега вече не могат да отнемат никакви външни беди и никакви врагове – тържеството на Божествената любов към света и вечния живот на света в тази любов и чрез тази любов“. И допълва: „За всеки един от нас остава са-

мо личният въпрос, ще бъдем ли ние с вас участници в тази Божествена любов? Ще опазим ли за нашето потомство това, което ни е дал Самият Христос и което са ни предали в чистота Неговите верни последователи в Църквата?“

„Тържеството на Божествената любов към света и вечния живот на света в тази любов и чрез тази любов!“ – Не съм срещала по-хубаво определение за същността на празника Тържество на Православието. Нито се сещам за по-добър начин да спомогнем и ние Православието да тържествува сега и векове от този:

да бъдем „участници в тази Божествена любов“. Да бъдем съучастници в Любовта, която не отличава приятели от врагове, поддръжници – от гонители, а оставя слънцето „да греє над лоши и добри, праща дъжд на праведни и неправедни“ (Мат. 5:45); да бъдем съучастници в Любовта, която е дълготърпелива, пълна с благодат, не завижда, „не се превъзнася, не се гордее, не безчинствува, не дири своето, не се съвди, зло не мисли, на неправда се не радва, а се радва на истина; всичко извинява, на всичко се надява, всичко претърпява“

(1Кор. 13:4-8) и никога не отпада!

Не се сещам за по-достоеен начин да чествуваме празника Тържество на Православието от този: да подражаваме на тази божествена, свършена, безусловна и никога не отпадаща любов; да се стремим да я постигаме, да преживяваме в нея. И както Бог даром я излива в сърцето ни, така и ние без никакви примеси и изкривявания щедро да я раздаваме на всички, които срещаме по житейския си път през всички дни на живота си. Честит празник!

Александра
КАРАМИХАЛЕВА

ПРОДЪЛЖАВА АБОНИРАНЕТО ЗА „Църковен вестник“ – 2020 г.

1 година ..... 30,00 лв.
6 месеца ..... 15,00 лв.
3 месеца ..... 7,50 лв.
ед. цена ..... 0,70 лв.

АДРЕС НА РЕДАКЦИЯТА
СВ. СИНОД, София – 1000, ул. „Оборище“ № 4
тел. 02/987-56-11 / в. 245
За абонамент: 02/987-56-11 / в. 131
e-mail: sinizdat@gmail.com

Отговорен редактор на броя:
Александра Карамихалева

Материали се приемат в електронен формат.

Сумите за абонамент да се изпращат по банкова сметка или с пощенски запис на името на Танка Тончева Христова, като се изписват точният адрес и пощенският код на абоната!

Банкова сметка на Синодално издателство на БПЦ:
УниКредит Булбанк – София, ул. „Алабин“ № 58
IBAN BG97UNCN96601018147018, BIC код: UNCRBG9F

„Църковен вестник“ съдържа свещени текстове и изображения и не бива да се използва за битови нужди.